

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ กับ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ในขอบเขตหมวดคำซึ่งเป็นอักษรแทนเสียง ระบิตที่พาดานอ่อนอันได้แก่ พยัญชนะ ก – จ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบในประเด็น การเรียงคำและการเก็บคำ การบอกคำอ่าน การบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง การบอก ชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ การนิยามคำ การบอกที่มาของคำ และการใช้ภาพประกอบ คำศัพท์ ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่า

๑. การเรียงคำและการเก็บคำ

สรุปผลการวิจัยดังนี้

๑.๑ การเรียงคำ พจนานุกรมทั้ง ๒ ฉบับมีวิธีการเรียงคำเหมือนกันคือเรียงคำตาม คำชี้แจงที่ปรากฏอยู่ในส่วนต้นของหนังสือ ได้แก่ เรียงตามรูปอักษรตั้งแต่ ก – ฮ ไม่ได้เรียงตาม เสียง เรียงรูปพยัญชนะก่อนรูปสระ คำที่เป็นนามย่อไม่ได้เรียงกับสมานนาม เป็นต้น

๑.๒ การเก็บคำ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการเก็บคำที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เพิ่มขึ้น ๔๘๑ คำ และลบคำที่เคย ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ จำนวน ๕๖ คำ การเพิ่มคำมีทั้ง ประเภทเพิ่มอิสระและการเพิ่มคำคู่เคียง

๑.๒.๑ การเพิ่มคำอิสระ หมายถึง การเพิ่มคำที่ไม่เคยปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ในฐานะที่เป็นแม่คำหรือในฐานะที่เป็นลูกคำ เช่น การรัด ความรู้ลึกซึ้ง กล้องเสียง ไก่เถื่อน

๑.๒.๒ การเพิ่มคำคู่เคียง หมายถึง การเพิ่มคำที่มีบทนิยามเหมือนกันแต่มีรูป เขียนต่างกัน เช่น กานท์ เป็น กานท, กานท์ ซึ่งมีทั้งแม่คำและลูกคำ ได้แก่ แจมับ เป็น แจมับ, แจมับ ๆ ฆ่าควายอย่าเสียดาวยพริก เป็น ฆ่าควายเสียดาวยพริก, ฆ่าควายอย่าเสียดาวยพริก จี๋ม้าดีคลี เป็น จี๋ม้าดีคลี่, จี๋ม้าเลียบค่าย เป็นต้น

สาเหตุของการเพิ่มคำทั้ง ๒ ประเภทข้างต้นบางคำ เกิดจากการนำบทนิยามที่เคย ปรากฏร่วมกันในคำศัพท์ใดคำศัพท์หนึ่งมาแยกออกจากกันเก็บเป็นคำศัพท์ใหม่โดยมีหลายเลข คำกับ เช่น คมในฝัก ๑ คมในฝัก ๒ รวมทั้งเกิดจากการเพิ่มบทนิยามซึ่งไม่เคยปรากฏใน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เช่น คำร้อง ๑ (คำขอซึ่งยื่นต่อทางราชการ) คำร้อง ๒ (คำประพันธ์สำหรับขับร้อง) เพราะในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีแต่คำร้องที่มีความหมายว่า “คำขอซึ่งยื่นต่อทางราชการ” เท่านั้น ทำให้เกิดคำซึ่งประจําบทนิยามที่เพิ่มขึ้นนั้น

นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มคำเพราะพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการนำลูกคำและแม่คำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ไปเก็บเป็นแม่คำหรือลูกคำสลับเปลี่ยนกัน จึงทำให้จำนวนแม่คำและลูกคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีจำนวนมากกว่าพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ การเปลี่ยนลูกคำเป็นแม่คำ ได้แก่ กระโดงคาง คมในฝัก เป็นต้น ส่วนการเปลี่ยนแม่คำเป็นลูกคำ ได้แก่ ฆราวาส และ ความรู้ทั่วหัวเอาตัวไม่รอด เป็นต้น การนำคำไวพจน์และตัวอย่าง รวมทั้งคำอธิบายบางคำจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มาเก็บเป็นคำศัพท์ที่เป็นแม่คำก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนคำเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมาจึงทำให้คำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีมากกว่าในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕

ในเรื่องการลบคำนั้นเกิดจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ทิ้งคำบางคำที่เคยปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ทำให้เกิดการสูญคำ ซึ่งมีทั้งการสูญคำศัพท์อิสระและการสูญคำศัพท์คู่เคียง เช่น กระแซ ๒ (ชื่อเพลงกราวออกภาษา) จี ๒ (ชื่อยาสีฟันโบราณ) คะเน็ด (ต้นข้าวที่ทำเป็นเกลียวใช้มัดฟ่อนข้าว) คลอ, คล้อ (สูญคล้อซึ่งมีความหมายว่า เคียงคู่กันไปอย่างคู่รักหรืออย่างสนิทสนม)

นอกจากพจนานุกรมทั้ง ๒ ฉบับมีความแตกต่างกันในเรื่องการเพิ่มคำและการสูญคำแล้วยังมีความแตกต่างในเรื่องอักขรวิธีของคำศัพท์ทั้งแม่คำและลูกคำอีกด้วย เช่น **กรรปฺร** (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕) เป็น **กรรปุระ** (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒) **ขากรรไกร** พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕) เป็น **ขากรรไกร** (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒)

๒. การบอกคำอ่าน

พจนานุกรมทั้ง ๒ ฉบับยึดหลักเกณฑ์เดียวกันคือ บอกคำอ่านเฉพาะพยางค์หรือคำที่น่าจะมีปัญหาในการอ่าน คำใดที่สะกดตรงตามมาตราหรือมีตัวสะกดที่อยู่ในกฎเกณฑ์ว่าควรออกเสียงมาตราใดจะไม่บอกเสียงอ่าน คำใดออกเสียงอ่านได้ทั้งตามหลักและตามความนิยม

จะบอกคำอ่านตามหลักไว้ก่อน รวมทั้งมีการใช้เครื่องหมายพินทุ (.) เพื่อแสดงเสียงควบหรืออักษรนำตามแต่กรณี เสียงอ่านแสดงไว้ในเครื่องหมาย [] ซึ่งอยู่ต่อจากคำศัพท์

ในส่วนความแตกต่างของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ กับ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ นั้นมี ๓ ประการคือ การแสดงคำอ่าน การลดคำอ่าน การลบคำอ่าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ การแสดงคำอ่าน คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ แสดงคำอ่านคำศัพท์ที่ไม่ได้แสดงในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นการแสดงใหม่ ๑๔ คำ และการแสดงเพิ่มคำเพิ่มคำอ่านให้คำอ่านมีมากกว่าเดิม ซึ่งมี ๑๕ คำ การแสดงคำอ่านทั้ง ๒ ประเภทมีทั้งของแม่คำและลูกคำ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การแสดงใหม่ ในคำว่า กะจิริด กำเนยจ กำนัด เป็นต้น (มีทั้งแม่คำและลูกคำ)

การแสดงเพิ่ม ในคำว่า กุฎิ ขมอย กรัษกาย กุศราช เป็นต้น (มีเฉพาะแม่คำ)

๒.๒ การลบคำอ่าน คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ตัดคำอ่านที่เคยปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ออกมีทั้งหมด ๗ คำ ซึ่งมีทั้งของแม่คำและลูกคำ เช่น จิษระ จิระ คริสตัง นอกจากนี้ยังปรากฏในคำอธิบายที่เสมือนลูกคำอีกด้วย เช่น กรานกฐิน

๒.๓ การลดคำอ่าน คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลดจำนวนพยางค์หรือจำนวนคำที่บอกเสียงอ่านให้น้อยลงกว่าที่เคยปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งของแม่คำและลูกคำ รวมทั้งสิ้น ๖ คำ เช่น กฤต คิมหะ กฤดาภินิหาร

๓. การบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง

การบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่างกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ อยู่ ๕ ลักษณะ คือ การแสดงคำ การลบคำ การลดคำ การเปลี่ยนตำแหน่งของคำ และการเปลี่ยนแปลงบางส่วน รายละเอียดดังนี้

๓.๑ การแสดงคำ คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ แสดงคำบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งในคำที่ไม่ได้บอกไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ รวมทั้งสิ้น ๘๖ คำ ซึ่งมีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า

กระหน่อง ความหนาว แก่บ้าน ของกอง ค้างเค็ง การแสดงลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งมีทั้ง การแสดงใหม่และการแสดงเพิ่ม ตัวอย่าง

การแสดงใหม่ (ไม่เคยมีปรากฏ) เช่น กองการ กระชาเคิม กระบือ

การแสดงเพิ่ม (มีอยู่แต่เพิ่มรายละเอียดให้เฉพาะเจาะจงมากขึ้น) เช่น ข้างดิน ข้างห้วนอน คร้วทาน

๓.๒ การลบคำ คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ตัดคำบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งที่เคยปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ออก พบในแม่คำ ๒ คำ คือ กระทะ และควิวควัง, ควิวควัง, ควิวคว่าง, ควิวคว้าง

๓.๓ การลดคำ คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลดบางส่วนของคำบอกลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่งลงเสียบ้าง พบในแม่คำ ๒ คำ คือ กลเหย และควิว ๆ

๓.๔ การเปลี่ยนตำแหน่งของคำ คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เปลี่ยนตำแหน่งของคำที่บอกลักษณะการใช้เฉพาะแห่ง ซึ่งเคยปรากฏหน้าคำบอก ชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ไปไว้หลังคำดังกล่าว พบในแม่คำ ๑ คำ คือ กลม ๔

๓.๕ การเปลี่ยนแปลงบางส่วน คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เปลี่ยนแปลงบางส่วนของคำบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งพบในแม่คำ ๑ คำ คือ จุกไรหิณี โดยเปลี่ยนจาก (ถิ่น – พายัพ) เป็น (ถิ่น – ปักษ์ใต้)

๔. การบอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการบอกชนิดของคำ ตามหลักไวยากรณ์ต่างกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ๓ ประเด็น คือ การ เปลี่ยนการบอกชนิดของคำ การแสดงคำ และการลดคำ ซึ่งรายละเอียดดังนี้

๔.๑ การเปลี่ยนการบอกชนิดของคำ คือ การที่พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนการบอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ให้ต่างกับการ บอกในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ รวม ๑๖ คำ ซึ่งมีทั้งการเปลี่ยนการบอกของบทนิยาม และการเปลี่ยนการบอกของบางบทนิยาม ดังตัวอย่าง

การเปลี่ยนการบอกของทุกบทนิยาม เช่น กตัญญู ขบเพาะ ครั้น

การเปลี่ยนการบอกของบางบทนิยาม เช่น กุณิ, กุณิ คล้อย

๔.๒ การแสดงคำ คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงการบอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ในคำที่ไม่ได้บอกในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งแม่คำและลูกคำ รวม ๔ คำ คือ เข้ม้ง กมเลศ กบ เลือกน่าย และกระโจมอก

๔.๓ การลดคำ คือ การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ลดจำนวนการบอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ให้น้อยกว่าที่เคยปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ พบในแม่คำ ๑ คำ คือ กระเบียน

๕. การนิยามคำ

การนิยามคำ หมายถึง การให้ความหมายของคำ และอาจรวมทั้งตัวอย่างการใช้คำที่มาของตัวอย่าง คำไวพจน์ และคำตรงกันข้าม การศึกษาเปรียบเทียบในครั้งนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๒ ประเด็นใหญ่ ๆ คือ จำนวนบทนิยามและการอธิบายบทนิยาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ จำนวนบทนิยาม พิจารณาจากการใช้จำนวนเครื่องหมายจุลภาคและเครื่องหมายอัฒภาค เพราะเครื่องหมายจุลภาคใช้คั่นบทนิยามแต่ละบทที่มีความหมายคล้าย ๆ กัน หรือทำนองเดียวกัน ส่วนเครื่องหมายอัฒภาคใช้คั่นบทนิยามแต่ละบทที่มีความหมายหลายอย่าง และความหมายเหล่านั้นแตกต่างกัน แต่ยังมีขึ้นเนื่องจากความหมายเดิม จากการศึกษาพบว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่างกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ อยู่ ๓ ประเด็น คือ จำนวนบทนิยามเพิ่มขึ้น จำนวนบทนิยามลดลง และจำนวนบทนิยามคงที่แต่มีการเปลี่ยนตำแหน่ง อันมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑.๑ จำนวนบทนิยามเพิ่มขึ้น หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เพิ่มบทนิยามของศัพท์ให้มีมากกว่าบทนิยามในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือเป็นการทำให้คำศัพท์มีความหมายกว้างออก ความแตกต่างลักษณะนี้มีทั้งคำศัพท์ที่เป็นแม่คำและลูกคำ รวม ๓๔๑ คำ บทนิยามที่เพิ่มขึ้นนี้มีทั้งบทนิยามที่มีความหมายที่คล้ายกันหรือทำนองเดียวกันกับความหมายที่มีอยู่เดิม และความหมายที่แตกต่างกับความหมายที่มีอยู่เดิมแต่ยังมีขึ้นเนื่องจากความหมายที่มีอยู่เดิม เช่นคำว่า กะโปรง ข่ม กรรมเวร คุ้ง เขี่ยน

๕.๑.๒ จำนวนบทนิยามลดลง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ลดบทนิยามของคำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้น้อยลง กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือการทำให้คำศัพท์มีความหมายแคบเข้า ความแตกต่างนี้มีทั้งคำศัพท์ที่เป็นแม่คำและลูกคำ รวม ๑๓๕ คำ เช่นคำว่า กระเจิง เงิน ขาดตอน คู่เคียง

๕.๑.๓ จำนวนบทนิยามเท่าเดิมแต่เปลี่ยนตำแหน่ง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ปรับเปลี่ยนตำแหน่งของบทนิยามเสมือนเป็นเครื่องแสดงว่า บทนิยามที่เปลี่ยนมาอยู่ข้างหน้า เป็นความหมายที่เด่นกว่าความหมายที่อยู่อันดับถัดไป การเปลี่ยนแปลงนี้มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ รวมทั้งสิ้น ๓๘ คำ เช่นคำว่า กระเตาะกระแตะ ขจอก กู๋

๕.๒ การอธิบายบทนิยาม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ แตกต่างกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ในแง่การอธิบายบทนิยามอยู่ ๑๔ ประเด็น คือ การปรับเปลี่ยนความหมาย การปรับเปลี่ยนคำ การเปลี่ยนแปลงเครื่องหมาย การลบคำ การเพิ่มคำ การสับที่คำ การใช้ตัวอย่างประกอบ การเพิ่มรายละเอียด การเขียนใหม่แต่หมายถึงสิ่งเดิม การแสดงชื่อสกุลชื่อวิทยาศาสตร์และชื่อวงศ์ของพืชและสัตว์ การอธิบายศัพท์กฎหมาย การบอกคำไวพจน์ การบอกคำตรงกันข้าม และการใช้คำโยง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๒.๑ การปรับเปลี่ยนความหมาย หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ปรับเปลี่ยนความหมายบางบทนิยามของคำศัพท์ให้ผิดไปจากความหมายของคำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ทั้งแม่คำและลูกคำรวม ๑๔ คำ เช่นคำว่า กระตอก ขลุ้ม เข้าขา ค้อนคิง

๕.๒.๒ การปรับเปลี่ยนคำ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนแปลงคำบางคำในบทนิยามให้ต่างกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งมีทั้งแม่คำและลูกคำ รวม ๑๓ คำ เช่นคำว่า กอย กระดังกาลนไฟ คอตก

๕.๒.๓ การเปลี่ยนแปลงเครื่องหมาย หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เปลี่ยนแปลงเครื่องหมายจุลภาค อัฒภาค และมหัพภาค เพราะการลดหรือการเพิ่มบทนิยาม มีทั้งแม่คำและลูกคำ รวม ๕ คำ เช่น กฎ กบ กระต่ายชมจันทร์

๕.๒.๔ การลบคำ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ลบคำบางคำของบทนิยามที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ทำให้บทนิยามในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีจำนวนคำน้อยลง ซึ่งมีทั้งแม่คำและลูกคำ รวม ๑๘ คำ เช่นคำว่า กิดาร์ ขนอน แคลฝรั่ง

๕.๒.๕ การเพิ่มคำ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เพิ่มคำบางคำในบทนิยามที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งมีทั้งแม่คำและลูกคำ รวม ๒๓ คำ เช่นคำว่า กั้นแมลงสาบ ข่ม กูชา ฆ่าไม่ตาย

ขายไม่ขาด ทำให้บทนิยามในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีจำนวนคำเพิ่มขึ้น

๕.๒.๖ การสับที่คำ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้สับเปลี่ยนตำแหน่งของคำในบทนิยามที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ พบในลูกคำ ๒ คำ คือคำว่า กระดานดิบ และกระดานชนวน

๕.๒.๗ การยกตัวอย่างประกอบ การยกตัวอย่างประกอบในบทนิยามของคำแบ่งออกเป็นตัวอย่างที่เป็นข้อความธรรมดา และตัวอย่างที่มาจากวรรณกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๒.๗.๑ ตัวอย่างที่เป็นข้อความธรรมดา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความแตกต่างกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ในประเด็นต่าง ๆ ๕ ประเด็น คือ การแสดงตัวอย่าง การลบตัวอย่าง การลดตัวอย่าง การเปลี่ยนคำในตัวอย่าง และการเปลี่ยนแปลงตัวอย่าง มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ รวม ๘๕ คำ อันมีรายละเอียดดังนี้

๑) การแสดงตัวอย่าง หมายถึง การที่บทนิยามในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ไม่มีตัวอย่างหรือมีเพียงบางตัวอย่าง แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ทำให้มีหรือทำให้มีตัวอย่างมากขึ้นในลักษณะแสดงใหม่และแสดงเพิ่ม ซึ่งมีทั้งแม่คำและลูกคำ

๑.๑) การแสดงใหม่ พบทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่น คำว่า กระบือ กระรอกะร่า ขจัด ข่มขวัญ คล่อง คลาคล้ำ

๑.๒) การแสดงเพิ่ม พบทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กระดืบ, กระดืบ ๆ ขโมย คมคาย

๒) การลบตัวอย่าง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ปรากฏตัวอย่างที่เคยปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กรณีย-กรณีย์, กรณียะ และกฎมณเฑียรบาล

๓) การลดตัวอย่าง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลดจำนวนตัวอย่างที่เคยปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้มีจำนวนตัวอย่างน้อยลง มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า เก้ง เกินตัว แข่ง

๔) การปรับเปลี่ยนถ้อยคำในตัวอย่าง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ปรับเปลี่ยนถ้อยคำของตัวอย่างที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้แตกต่างออกไป แต่ยังคงมีใจความในทำนองเดิม เช่น กรียกฟัน เป็น กรียกไม่ทำฟัน พบทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่น กรียก ๑ เกินกิน

๕) การเปลี่ยนตัวอย่าง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ใช้ตัวอย่างอื่นแทนตัวอย่างที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่น กระเทือน เขมร ๒ คำประสม

๕.๒.๓.๒ ตัวอย่างจากวรรณกรรม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความแตกต่างกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ในเรื่องตัวอย่างจากวรรณกรรม ในประเด็นต่าง ๆ ๓ ประเด็นคือ การแสดงตัวอย่าง การลบตัวอย่าง การเปลี่ยนตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลงอักขรวิธีของตัวอย่าง การแสดงรายชื่อวรรณกรรม การลบเลขหน้าวรรณกรรม และการลดรายชื่อวรรณกรรม ซึ่งมีทั้งแม่คำและลูกคำ รวมทั้งสิ้น ๑๒๒ คำ อันมีรายละเอียดดังนี้

๑) การแสดงตัวอย่าง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ทำให้มีหรือทำให้มีตัวอย่างมากขึ้นในลักษณะการแสดงผลใหม่และการแสดงผลเพิ่ม อันมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑) การแสดงผลใหม่ มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กระซิง กรรมชัย ขดาน ข้านอกเจ้าข้าวนอกหม้อ

๑.๒) การแสดงผลเพิ่ม มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กำลึง กุศุมวิจิตร ขยด ขับซอ

๒) การลบตัวอย่าง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลบตัวอย่างของทุกบทนิยามและลบตัวอย่างของบทนิยามบางบทที่เคยปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ออก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑) การลบตัวอย่างของทุกบทนิยาม มีเฉพาะคำศัพท์ที่เป็นแม่คำ ได้แก่ คำว่า กริช กล้า ๑

๒.๒) การลบตัวอย่างของบทนิยามบางบท มีเฉพาะคำศัพท์ที่เป็นแม่คำ คือ คำว่า กระย่อน โกรด

๓) **การเปลี่ยนตัวอย่าง** หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ใช้ตัวอย่างอื่นแทนตัวอย่างที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะคำที่เป็นแม่คำ เช่น คำว่า กระลาการ คำสาละ คณ

๔) **การเปลี่ยนแปลงอักขรวิธีของตัวอย่าง** หมายถึง การสะกดการันต์ของตัวอย่างในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ แตกต่างไปจากการสะกดการันต์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งคำศัพท์ที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่น คำว่า กัปน กากาภาษา

๕) **การแสดงรายชื่อวรรณกรรม** หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงรายชื่อวรรณกรรมซึ่งเป็นที่มาของตัวอย่างที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ (แต่ไม่แสดงที่มาของตัวอย่าง) มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่น คำว่า กระสัน กุมารลพิตา

๖) **การลบเลขหน้าวรรณกรรม** หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลบเลขหน้าวรรณกรรมซึ่งเป็นที่มาของตัวอย่างที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่น คำว่า กามินี เก่งพั่ง โลกม้า

๗) **การลดรายชื่อวรรณกรรม** หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลดรายชื่อวรรณกรรมซึ่งเป็นที่มาของตัวอย่างที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะแม่คำคือ กรามพลู

๕.๒.๘ **การเพิ่มรายละเอียด** หมายถึง การที่การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เพิ่มรายละเอียดของบทนิยามที่ปรากฏในการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ รวมทั้งสิ้น ๑๖ คำ เช่น คำว่า กวยจับ กี่ กันแดด ขน้า ขับไม้ คล้อง แคว

๕.๒.๙ **การเขียนใหม่แต่หมายถึงสิ่งเดิม** หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ปรับท่วงทำนองในการนำเสนอบทนิยามเสียใหม่แต่เนื้อความยังคงหมายถึงสิ่งเดิม มีทั้งคำศัพท์ที่เป็นแม่คำและลูกคำ รวมทั้งสิ้น ๓๗ คำ เช่น คำว่า กระเดือก แฉละ ไช้หงส์ คร่าว คหกรรมศาสตร์

๕.๒.๑๐ **การแสดงชื่อสกุลชื่อวิทยาศาสตร์และชื่อวงศ์ของพืชและสัตว์** หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ปรับเปลี่ยนชื่อสกุล ชื่อวิทยาศาสตร์ และชื่อวงศ์ของพืชและสัตว์ให้แตกต่างจากชื่อดังกล่าวที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ รวม ๑๖ ประการ มีทั้งแม่คำและลูกคำ คือ

๕.๒.๑๐.๑ การเปลี่ยนชื่อวิทยาศาสตร์ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อสกุลและชื่อชนิดของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะแม่คำ คือคำว่า เก้า

๕.๒.๑๐.๒ การเปลี่ยนชื่อวิทยาศาสตร์และส่วนเสริม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อวิทยาศาสตร์และส่วนเสริมอันได้แก่ นามผู้ตั้งชื่อวิทยาศาสตร์เหล่านั้น เป็นต้น มีเฉพาะแม่คำ ได้แก่ กระหลาป่า ๒ และคัดเค้า

๕.๒.๑๐.๓ การเปลี่ยนชื่อสกุลและแสดงชื่อชนิดและส่วนเสริม หมายถึง การที่การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อสกุลของพืชหรือสัตว์ในการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ และได้แสดงชื่อชนิดและส่วนเสริมด้วย มีเฉพาะแม่คำ ได้แก่ คำว่า เกด , เก็ด

๕.๒.๑๐.๔ การเปลี่ยนชื่อสกุลและส่วนเสริม หมายถึง การที่การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อสกุลและส่วนเสริมของชื่อพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะแม่คำ ได้แก่คำว่า กระลา ๒

๕.๒.๑๐.๕ การเปลี่ยนชื่อชนิด หมายถึง การที่การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อชนิดของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กระซอน ๒ กุ้งแห คัน ๓

๕.๒.๑๐.๖ การเปลี่ยนชื่อสกุล หมายถึง การที่การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อสกุลของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะแม่คำ ได้แก่ กล้าย และข้างตะเภา

๕.๒.๑๐.๗ การเปลี่ยนชื่อชนิดและส่วนเสริม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อชนิดและส่วนเสริมของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กอบนาง ข้าวละมาน คันหามเสือ

๕.๒.๑๐.๘ การลบชื่อชนิดและส่วนเสริม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ลบชื่อชนิดและส่วนเสริมของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะลูกคำ ได้แก่ คำว่า ขมื่นอ้อย

๕.๒.๑๐.๙ การเปลี่ยนแปลงส่วนเสริม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนแปลงส่วนเสริมของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏใน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะแม่คำ เช่นคำว่า กระดังงา ขมิ้นเครือ โคลน

๕.๒.๑๐.๑๐ การลบชื่อสกุล หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ลบชื่อสกุลของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ออกมีเฉพาะแม่คำ ได้แก่ คำว่า ก่อ๒ และจี้กา

๕.๒.๑๐.๑๑ การลบชื่อชนิด หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ลบชื่อชนิดของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ออก มีเฉพาะแม่คำ ได้แก่ คำว่า กวางชะมด

๕.๒.๑๐.๑๒ การเปลี่ยนส่วนเสริมจากคำเต็มเป็นอักษรย่อ หมายถึงการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนส่วนเสริมของชื่อพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ จากคำเต็มให้เป็นอักษรย่อ มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กรุงเขมา โกฐสอ ขจรจบ ข้าวเจ้า คำฝอย คนทีเขมา

๕.๒.๑๐.๑๓ การเปลี่ยนส่วนเสริมจากอักษรย่อเป็นคำเต็ม หมายถึงการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนส่วนเสริมของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ จากอักษรย่อให้เป็นคำเต็ม มีเฉพาะแม่คำ เช่น กร่าง เขยตาย คำหุด

๕.๒.๑๐.๑๔ การเปลี่ยนชื่อสกุลจากอักษรย่อเป็นคำเต็ม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อสกุลของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ จากอักษรย่อเป็นคำเต็ม มีเฉพาะแม่คำ ได้แก่ คำว่า จี้กา

๕.๒.๑๐.๑๕ การเปลี่ยนชื่อวงศ์ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนชื่อวงศ์ของพืชหรือสัตว์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะแม่คำ เช่นคำว่า กระณิการ์ โคน๒

๕.๒.๑๐.๑๖ การลบชื่อสกุลและชื่อวงศ์ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ลบชื่อและชื่อวงศ์ของพืชที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ออกมีเฉพาะแม่คำ ได้แก่ คำว่า กุละ

๕.๒.๑๑ ศัพท์กฎหมาย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการเปลี่ยนแปลงบทนิยามของศัพท์ที่ใช้ในกฎหมายให้แตกต่างกับศัพท์ดังกล่าวที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ รวม ๕ ประการ คือ การแสดงคำไวพจน์

การเพิ่มข้อความ การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำหรือการนำเสนอ การแสดงคำบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง การบอกคำไวพจน์ และการลบบรรายละเอียดของแหล่งที่มาของตัวอย่าง

๕.๒.๑๑.๑ การแสดงคำไวพจน์ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงคำไวพจน์ซึ่งไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นศัพท์ที่เป็นลูกคำ ๑ คำ คือ คำว่า กฎหมายระหว่างประเทศ

๕.๒.๑๑.๒ การเพิ่มข้อความ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เพิ่มข้อความในบทนิยามที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เช่น คำว่า ของเก่า สืบดู โฆษณา

๕.๒.๑๑.๓ การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำหรือการนำเสนอ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนแปลงถ้อยคำบางคำหรือเปลี่ยนแปลงการนำเสนอให้ต่างกับบทนิยามในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เช่น คำว่า ข้าราชการ คดี คณะรัฐมนตรี

๕.๒.๑๑.๔ การแสดงคำบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงคำบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งให้แก่คำบางคำที่ไม่มีคำบอกดังกล่าวในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เช่น คำว่า กรมการ ขบขี้ ครอบครัว

๕.๒.๑๑.๕ การลบบรรายละเอียดของแหล่งที่มาของตัวอย่าง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลบบรรายละเอียดบางประการเกี่ยวกับแหล่งที่มาของตัวอย่างที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ออก ได้แก่ คำว่า กรมธรรม์

๕.๒.๑๒ การบอกคำไวพจน์ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการบอกคำไวพจน์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ อยู่ ๔ ลักษณะ คือ การแสดงคำ การลบคำ การเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง และการเปลี่ยนคำบอกการเป็นคำไวพจน์ ทุกลักษณะมีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ รวมทั้งสิ้นรวม ๑๗๕ คำ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๒.๑๒.๑ การแสดงคำ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงคำไวพจน์ในคำที่ไม่ปรากฏคำไวพจน์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งประเภทแสดงใหม่และประเภทแสดงเพิ่ม ดังนี้

๑) การแสดงใหม่ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ แสดงคำไวพจน์ในคำที่ไม่ปรากฏคำไวพจน์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กลาก กระโดคร่ม จี๊ดดีด โคมตาว่า

๒) การแสดงเพิ่ม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงคำไวพจน์ให้แก่คำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ อยู่จำนวนหนึ่งให้มีจำนวนมากขึ้น เฉพาะแม่คำ เช่นคำว่า ขอ ๑ คุณา

๕.๒.๑๒.๒ การลบคำ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ลบคำไวพจน์ซึ่งปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กำพวด ๑ กินแกลบกินรำ แข่งสิงห์ ครั้นเครง คู่บุญ

๕.๒.๑๒.๓ การเปลี่ยนตำแหน่งคำไวพจน์ หมายถึง ตำแหน่งคำไวพจน์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่ประจำบทนิยามใดบทนิยามหนึ่งได้เปลี่ยนไปเป็นคำไวพจน์ของทุกบทนิยามหรือคำไวพจน์ที่ประจำทุกบทนิยามได้เปลี่ยนไปเป็นคำไวพจน์บทนิยามใดบทนิยามหนึ่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเฉพาะแม่คำ คือคำว่า กระโปรง และเขม่น

๕.๒.๑๒.๔ การเปลี่ยนคำบอกการเป็นคำไวพจน์ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนคำบอกการเป็นคำไวพจน์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นอีกคำหนึ่ง จาก ก็มี เป็น ก็ว่า จาก ก็เรียก เป็น ก็ใช้ เป็นต้น มีเฉพาะคำศัพท์ที่เป็นแม่คำ ๖ คำ เช่นคำว่า ก่ง กระบะ กษัย

๕.๒.๑๓ การบอกคำตรงกันข้าม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงคำตรงกันข้ามในคำศัพท์บางคำซึ่งไม่เคยมีในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่เป็นลูกคำ ๒ คำ ได้แก่ คำว่า คอแข็ง และคู่มิตร

๕.๒.๑๔ การใช้คำโยง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการปรับเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับคำโยงในแง่มุมต่าง ๆ ทำให้สิ่งที่เกี่ยวข้องคำโยงแตกต่างจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ความแตกต่างมี ๖ ประเด็น คือ การเปลี่ยนคำโยงเป็นบทนิยาม การเปลี่ยนบทนิยามเป็นคำโยง การแสดงคำโยง การลบคำโยง การเปลี่ยนคำโยง และการเปลี่ยนอักขรวิธีในคำโยง ซึ่งมีทั้งแม่คำและลูกคำ รวมทั้งสิ้น ๓๔ คำ อันมีรายละเอียดดังนี้

๕.๒.๑๔.๑ การเปลี่ยนคำโยงเป็นบทนิยาม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เปลี่ยนคำโยงที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นบทนิยามมีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กระพัตร กำลังม้า จี๊เรื้อน คลั่งโคลง

๕.๒.๑๔.๒ การเปลี่ยนบทนิยามเป็นคำโยง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เปลี่ยนบทนิยามในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้เป็นคำโยง มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่น กะแจะ กลองโยน ไข่กาฬ ครั้ง ๒

๕.๒.๑๔.๓ การแสดงคำโยง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงคำโยงไว้ในคำศัพท์ซึ่งไม่ปรากฏคำโยงในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า ไก่ กว้างจุก แซ่ ไข่ขาง

๕.๒.๑๔.๔ การลบคำโยง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ลบคำโยงของคำศัพท์ที่เคยมีคำโยงในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ออก มีเฉพาะแม่คำ คือ กำพอง และเขียว ๑

๕.๒.๑๔.๕ การเปลี่ยนคำโยง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนคำโยงให้ผิดแผกไปจากคำโยงในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะแม่คำ คือ กวางม้า และแข่งไก่

๕.๒.๑๔.๖ การเปลี่ยนอักขรวิธีของคำโยง หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ปรับเปลี่ยนอักขรวิธีของคำโยงที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีเฉพาะแม่คำ คือ กษีรามพุ และกษีรารณพ

๖. การบอกที่มาของคำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานทั้ง ๒ ฉบับ มีหลักเกณฑ์ในการบอกที่มาของคำเหมือนกัน กล่าวคือ บอกที่มาของคำไว้ท้ายคำศัพท์นั้น ๆ โดยเขียนเป็นตัวย่อไว้ในวงเล็บ เช่น คำที่มาจากภาษาบาลี ใช้ (ป.) คำที่มาจากภาษาอังกฤษใช้ (อ.) คำที่มาจากภาษาญี่ปุ่นใช้ (ญ.) ส่วนคำที่ไม่ทราบว่ามีมาจากภาษาใด แต่มีรูปคล้ายภาษาใดภาษาหนึ่งก็บอกไว้ในวงเล็บว่าเทียบภาษานั้นภาษานี้ เช่น (เทียบ มลายูหรืออินโดนีเซีย ว่า capel) นอกจากนี้การบอกที่มาของคำยังเห็นได้จากการแสดงให้ทราบว่าคำนั้น ๆ มาจากวิธีการใด เช่น การแผลง หรือมาจากแหล่งใด เช่น ได้จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งใช้ว่า (พจน. ๒๕๔๓)

ในส่วนต่างเรื่องการบอกที่มาของคำของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ กับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น มีอยู่ ๔ ลักษณะคือ การแสดงที่มาของคำ การลบที่มาของคำ การปรับเปลี่ยนการบอกที่มาของคำ และการเปลี่ยนแปลงเครื่องหมายเป็นถ้อยคำ ความแตกต่างเหล่านี้มีในคำศัพท์ที่เป็นแม่คำและลูกคำ รวมทั้งสิ้น ๘๔ คำ อันมีรายละเอียดดังนี้

๖.๑ การแสดงที่มาของคำ มี ๒ ลักษณะ คือ การแสดงใหม่และการแสดงเพิ่มเติม

๖.๑.๑ การแสดงใหม่ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ แสดงที่มาของคำให้แก่คำที่ไม่ปรากฏที่มาในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่น คำว่า การบูร ขาล ไข้จับสัน คาราวาน

๖.๑.๒ การแสดงเพิ่ม หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เพิ่มเติมที่มาของคำให้แก่คำที่มีการแสดงที่มาอยู่แล้วในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กะกั๊ว กรรมกร ขจอก คุรุ ๒

๖.๒ การลบการบอกที่มาของคำ หมายถึง การที่คำที่มีการบอกที่มาของคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ กลายเป็นไม่มีการบอกที่มาของคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่นคำว่า กิเลส กำลึง แกรง ๑

๖.๓ การปรับเปลี่ยนการบอกที่มาของคำ หมายถึง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ปรับเปลี่ยนการบอกที่มาของคำให้แตกต่างกับการบอกที่มาของคำที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีทั้งที่เป็นแม่คำและลูกคำ เช่น กฎ กลางนอก เขนย คล

๖.๔ การเปลี่ยนแปลงเครื่องหมายเป็นถ้อยคำ หมายถึง การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนเครื่องหมาย = ในการบอกที่มาของคำ เป็นคำว่า ว่า มีทั้งแม่คำและลูกคำ เช่น กระจอก ๒ ถลามุข กมูท

๗. ภาพประกอบคำศัพท์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานทั้ง ๒ ฉบับ มีภาพประกอบคำศัพท์เพื่อให้ผู้อ่านพจนานุกรมเข้าใจบทนิยามได้ง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งมีสิ่งที่น่าสนใจ ๒ ประการ คือ มีภาพร่วมกันและมีภาพที่พจนานุกรมอีกฉบับหนึ่งไม่มี อันมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ ภาพร่วมกัน มีทั้งที่เป็นภาพประกอบบทนิยามของแม่คำและลูกคำ เช่น ภาพ กรอบหน้า กะโล่ กุญแจเสียง เครื่องสูง

๓.๒ ภาพที่ปรากฏเฉพาะฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

๓.๒.๑ ภาพที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นภาพประกอบบทนิยามของแม่คำ คือ ภาพกรวย และภาพก้อน

๓.๒.๒ ภาพที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นภาพประกอบบทนิยามของแม่คำ คือ ภาพกระแตเวียนและภาพกระบม

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบทำให้อภิปรายผลแต่ละประเด็นได้ดังนี้

๑. การเรียงคำและการเก็บคำ

การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีวิธีการเรียงคำ เช่นเดียวกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ นั้น นับว่าได้ประโยชน์ยิ่งแก่ผู้ที่คุ้นชินกับวิธีการเรียงคำของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ แล้ว ทำให้ไม่ต้องศึกษาระบบหรือวิธีการใหม่ สามารถค้นคำได้สะดวกรวดเร็ว

ส่วนการเก็บคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อเปรียบเทียบกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ แล้ว พบว่ามีการเพิ่มคำและการสูญคำ การเพิ่มคำที่เกิดจากคำเกิดใหม่ เกิดจากการนำลูกคำไปเป็นแม่คำ เกิดจากแม่คำเป็นลูกคำ เกิดจากการนำตัวอย่าง คำไวพจน์ และถ้อยคำบางคำของบทนิยามไปเก็บเป็นคำศัพท์นั้น ทำให้ได้ประโยชน์แก่ผู้ใช้พจนานุกรม เพราะทำให้พจนานุกรมฉบับล่าสุดเป็นแหล่งความรู้ในด้านการสะกดคำ การออกเสียง บทนิยาม และอื่นๆ ที่สมบูรณ์ลึกซึ้งกว้างขวางยิ่งขึ้น ทำให้สังคมมีเอกลักษณ์ในการใช้ภาษาไทยมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากคณะกรรมการชำระพจนานุกรมควรเก็บคำทับศัพท์และคำที่เคยใช้มานานแล้ว ให้มากกว่าที่เป็นอยู่เช่น คำว่า การันตี ขาขึ้น ขาล่อง ก็จะทำให้พจนานุกรมฉบับนี้เป็นคู่มือการใช้ภาษาไทยและเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ทางภาษาไทยได้กว้างขวางยิ่งขึ้นอีกไม่น้อย

การลบคำในบางลักษณะกล่าวคือ บางคำเปลี่ยนฐานะจากแม่คำเป็นลูกคำหรือจากลูกคำเป็นแม่คำนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเรื่องไม่น่าเสียหายอันใด เพราะเพียงแค่เปลี่ยนฐานะและตำแหน่งของคำศัพท์เท่านั้น ไม่ได้สูญหายไปอย่างแท้จริง แต่การที่คณะกรรมการชำระพจนานุกรมลบคำบางคำ เช่น คำว่า จี๋ ๒ คนใหญ่คนโต ให้สูญหายไปโดยไม่ปรากฏ ณ ที่ใดหรือ

ฐานะใดนั้นเป็นสิ่งที่น่าเสียดาย เพราะแท้จริงคำบางคำยังมีการใช้อยู่ในสังคม หากคณะกรรมการชำระพจนานุกรมเห็นว่าคำนั้นๆ เลิกใช้แล้วก็ควรเก็บและแสดง คำว่า (เลิก) กำกับไว้เช่นเดียวกับบางคำที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หากลบให้สูญหายไปก็จะทำให้ผู้สนใจศึกษาประวัติความเป็นมาของภาษาไทยขาดประโยชน์

๒. การบอกคำอ่าน

การที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ทั้ง ๒ ฉบับ มีหลักเกณฑ์ในการบอกคำอ่านเหมือนกัน คือ บอกคำอ่านเฉพาะพยางค์หรือคำที่อาจจะมีปัญหาในการอ่าน รวมทั้งคำที่เข้าสมาสกันเท่านั้น การยึดหลักเกณฑ์นี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเหมาะสมเพราะทำให้ไม่รุงรังฟุ่มเฟือยจนเกินความจำเป็น ส่วนการที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงและเพิ่มคำอ่าน ที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ นั้น ส่วนหนึ่งก็เพื่อความ เป็นเอกลักษณ์ในการออกเสียงคำไทย ด้วยการแสดงให้เห็นว่า ควรจะออกเสียงคำนั้นๆ อย่างไร ตามที่ควรจะเป็น ไม่ใช่ออกเสียงไปต่างๆ ตามที่ผู้ใช้ภาษาคิดว่าควรจะเป็น แต่ขณะเดียวกันก็ผ่อนตามผู้ใช้ภาษาอยู่ด้วย เพราะมีการเก็บคำอ่านทั้งการอ่านตามหลักเกณฑ์และตามความนิยม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความถูกต้องได้ขยายวงออกไปพอสมควรตามที่สังคมนิยม แต่มิใช่ตามผู้ขาดความรู้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานจึงทำหน้าที่เป็นผู้จัดบันทึกปรากฏการณ์ของภาษาด้วย มิใช่เป็นแต่เพียงผู้บัญญัติหรือผู้กำหนดเท่านั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการปรับปรุงนี้เป็นสิ่งที่ดี

ส่วนสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ควรปรับปรุง คือ การบอกคำอ่านของคำที่มี กัญ เป็นพยางค์แรกดังนี้

กัญจุก, กัญจุการา (แบบ) น. เสือ. (ป., ส.).

กัญชา [กัน-] น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด ... ใช้ทำเชือกป่าน และทอผ้า.

กัญญา ๑ [กันยา] น. สาวรุ่น, สาวน้อย. (ป.; ส. กนยา).

กัญญา ๒ [กันยา] น. เครื่องบังแดดรูปหลังคา ... เรียกกัญญา.

กัญญา ๓ [กันยา] น. เรียกข้าวเหนียวดำพันธุ์หนึ่งที่เมล็ดดำเป็นมันว่า ข้าวกัญญา.

การบอกคำอ่านในชุดคำศัพท์ข้างต้นเป็นอย่างเดียวกันทั้ง ๒ ฉบับ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรย้ายการบอกเสียงอ่าน [กัน-] ของคำว่า กัญชา ไปไว้ที่คำว่า กัญจุก, กัญจุการา เพราะคำว่า กัญชา ย่อมเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ไม่น่าจะมีผู้ใดออกเสียงผิด คำที่น่าสงสัยว่าจะออกเสียงว่า [กัน-] หรือ [กันยะ-] น่าจะเป็นคำว่า กัญจุก มากกว่าคำว่า กัญชา ส่วนคำว่า กัญญา ๑ กัญญา ๒ กัญญา ๓ ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องแสดงคำอ่านทั้ง ๓ คำ ควรแสดงที่

กัญญา ๑ เพียงคำเดียวหรือไม่ต้องแสดงที่คำใดเลย เพราะแต่ละคำก็อ่านเรียงพยางค์แบบปกติตามรูปเขียนที่ปรากฏ จึงไม่มีความจำเป็นต้องแสดงคำอ่าน หากต้องการแสดงควรแสดงเมื่อคำใดคำหนึ่งมีการอ่านที่พิเศษออกไป เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า บางคำมีการแสดงคำอ่านเกินความจำเป็นกว่าหลักการที่แสดงไว้ในส่วนต้นของพจนานุกรม

ส่วนการที่พจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ลบคำอ่านที่ปรากฏในพจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เพราะมีการปรับเปลี่ยนอักขรวิธี คือ มีการประวิสรรชนีย์ที่อักษรท้ายศัพท์ ที่ออกเสียง สระอะ รวมทั้งการลดคำอ่านที่ไม่มีผู้นิยมออกเสียง เช่น [กริดา, กริดา] เหลือเพียง [กริดา] นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสม

๓. การบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง

การที่พจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีคำย่อบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งมากกว่าพจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ อีก ๑ คำ คือ คำที่ใช้ในวิชาคอมพิวเตอร์(คอม) นับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะแสดงถึงการเป็นพจนานุกรมที่มีคำศัพท์ที่เป็นปัจจุบันทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสาขาต่างๆ ส่วนการบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งทั้งประเภทแสดงใหม่และแสดงเพิ่ม ก็แสดงถึงการเป็นแหล่งความรู้ที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น อนึ่ง การลบคำและลดคำที่บอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งให้สอดคล้องกับความเป็นจริงนั้น แสดงถึงการนำเสนอข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสม

๔. การบอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์

การที่พจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนการบอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์บางคำ เช่น เปลี่ยนจาก **วิเศษณ์** เป็น **สัณฐาน** (คำว่า ครั้น) จาก **วิเศษณ์** เป็น **นาม** (คำว่า ก ข ไม่กระดิกหู) โดยที่บทนิยามยังคงเดิมนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องยิ่งขึ้น เพราะเมื่อนำคำจำกัดความของคำกริยา คำวิเศษณ์ และคำอื่นๆ ที่ปรากฏในพจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาพิจารณาแล้ว ชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ควรเป็นเช่นที่ปรากฏในพจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มากกว่าที่ปรากฏในพจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ นอกจากนี้การแสดงชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ให้แก่คำศัพท์ที่พจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ไม่ได้แสดงไว้ ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นความสมบูรณ์ของพจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีคำบางคำในพจนานุกรมล้นราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่แสดงการบอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ไว้ เช่น

กรม ๔ [กรม] (โบ) ย่อมาจากคำว่า กรมธรรม์ เช่น จะคิดเอาดอกเบี้ย
มิได้เลย เพราะเป็นเงินนอกกรม. (สามดวง).

กรม ๕ [กรม] (โบ; กลอน) ย่อมาจากคำว่า กรม เช่น อวยสรรพเพ็ญชน
พิธี- กรมเสร็จก้านถวาย. (คุษฎีสังเวย).

หากผู้ใช้งานนุกรมต้องการทราบชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ ก็จะต้องไปค้น
ที่คำว่า กรมธรรม์ และ กรม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากคณะกรรมการชำระพจนานุกรมแสดงคำบอก
ชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ไว้ในคำเหล่านี้ด้วย ก็จะทำให้ผู้ใช้สะดวกยิ่งขึ้นโดยไม่จำเป็นต้อง
ไปค้นที่คำอื่นอีก

อนึ่ง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คณะกรรมการชำระพจนานุกรมน่าจะได้ยึดหลักหรือ
ข้อกำหนดว่า “คำวิเศษณ์ คือคำที่แต่งหรือขยายคำนาม คำกริยา หรือคำวิเศษณ์ เพื่อบอกคุณภาพ
หรือ ปริมาณ เป็นต้น” คำศัพท์ในพจนานุกรมทั้ง ๒ ฉบับ ที่มีคำบอกชนิดของคำตามหลัก
ไวยากรณ์ว่า ว. (วิเศษณ์) นั้น โดยสภาพความเป็นจริง ไม่ได้แต่งหรือขยายคำใดเป็นเพียงคำใดๆ
โดยอิสระ ทำให้มีคำถามว่า คณะกรรมการชำระพจนานุกรมทราบได้อย่างไรว่า คำเหล่านั้นเป็นคำ
วิเศษณ์ ตัวอย่างคำว่า “ขวา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายว่า
ตรงกันข้ามซ้าย และเป็นคำวิเศษณ์” หากมีคำถามว่า ถ้าออกคำสั่งให้ชอยเท้า “ซ้าย ขวา ซ้าย” คำ
ว่า ขวา จะเป็นคำวิเศษณ์ได้อย่างไร เพราะไม่ได้ขยายคำใด หรือมีคำตอบว่า “เป็นคำขยายเท้า แต่
ละคำว่า เท้า ไว้ในฐานะที่เข้าใจ” ฉะนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.
๒๕๔๒ควรมีคำชี้แจงเรื่องเกณฑ์การพิจารณาชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ไว้ด้วย เพื่อให้ผู้อ่าน
ทราบกติกาหรือทฤษฎีไวยากรณ์ที่คณะกรรมการชำระพจนานุกรมยึดถือ

๕. การนิยามคำ

การนิยามคำที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงให้แตกต่างกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ในลักษณะต่างๆ
เช่น การเพิ่มบทนิยาม การปรับเปลี่ยนถ้อยคำ การปรับเปลี่ยนการนำเสนอ การใช้ตัวอย่าง
ประกอบ การแสดงคำไวพจน์ ตลอดจนการแสดงคำตรงกันข้าม ทั้งของศัพท์ทั่วไป ศัพท์กฎหมาย
และศัพท์ที่เป็นชื่อของพืชและสัตว์ แม้จะมีบางส่วนที่หาเหตุผลที่แท้จริงได้ยากก็ตาม แต่ก็กล่าวได้
ว่าการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด ล้วนมีจุดประสงค์เพื่อให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง
กระชับรัดกุม สมบูรณ์ เข้าใจง่าย และเป็นปัจจุบันกว่าสิ่งที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ จึงนับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในแง่ของการพัฒนาอย่างแท้จริง

๖. การบอกที่มาของคำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานทั้ง ๒ ฉบับมีวิธีการบอกที่มาของคำที่เหมือนกันแต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ปรับเปลี่ยนในลักษณะที่มีการพัฒนาด้วยการแสดงที่มาของคำให้แก่คำที่ไม่เคยปรากฏการบอกที่มา การเพิ่มเติมรายละเอียด การปรับเปลี่ยนรายละเอียด รวมทั้งการเปลี่ยนจากการใช้เครื่องหมายเป็นการใช้ถ้อยคำ ทำให้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเอกสารที่เอื้อประโยชน์ด้านการให้ความรู้เรื่องภาษาได้มากกว่าพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ รวมทั้งการเปลี่ยนจากเครื่องหมายเป็นถ้อยคำก็แสดงให้เห็นว่าพจนานุกรมเป็นเอกสารทางด้านภาษามากกว่าเป็นเอกสารทางด้านคณิตศาสตร์ อนึ่งมีข้อน่าสังเกตอยู่ประการหนึ่งคือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แสดงที่มาของคำ กิเลส มาจากภาษาบาลี แต่ไม่ปรากฏที่มาของ กิเลส, กิเลส- ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรแสดงไว้ที่ กิเลส ซึ่งเรียงลำดับอยู่ก่อน แทนที่จะบอกไว้ที่ กิเลส มา ซึ่งตามมาลำดับหลัง

๗. ภาพประกอบคำศัพท์

การมีภาพประกอบบทนิยามของศัพท์บางคำ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมเข้าใจบทนิยามเหล่านั้นได้ดีขึ้น แต่ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากมีการเพิ่มภาพประกอบคำศัพท์บางคำที่หายาก เช่น กระจับปิ้ง กระจำ ก็จะทำให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้พจนานุกรมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ราชบัณฑิตยสถานควรแก้ไขข้อผิดพลาดบางประการอันเนื่องจากการพิสูจน์อักษร

๒. ราชบัณฑิตยสถานควรเพิ่มเติมคำอธิบายการใช้คำว่า ก็มี ก็ว่า ก็เรียก ก็ใช้ ที่ใช้ ประกอบคำไวพจน์ ว่าแตกต่างกันอย่างไร

๓. ราชบัณฑิตยสถานควรชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจำแนกคำตามหลักไวยากรณ์

๔. ควรศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์หมวดอักษร ง – ฮ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ กับ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของพจนานุกรมทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าวอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

๕. ควรศึกษาเปรียบเทียบพจนานุกรม ๓ ฉบับ คือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ และ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๖. ควรศึกษาเปรียบเทียบพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ กับพจนานุกรมฉบับมติชน เพื่อทราบถึงความแตกต่างของพจนานุกรมทั้ง ๒ ฉบับ อันอาจเป็นแนวทางในการชำระพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานในโอกาสต่อไป